2005-7-RE

CAUSA 2005-7-RE

Número de registre 34-2005. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 6 DE JUNY DEL 2005

_____

BOPA núm. 52, del 15 de juny del 2005

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 14 de gener del 2005 per la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 21 d'octubre i del 22 de desembre del 2004, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a un procés degut i de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i declari que s'ha vulnerat el dret de la recurrent a un procés degut i de durada raonable;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l’informe del Ministeri Fiscal del 8 de febrer del 2005;

Vist l’aute del Tribunal Constitucional del 15 de març del 2005, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d’empara interposat per la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA;

Vist l’escrit d’al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 d’abril del 2005, per la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA;

Vist l’escrit d’al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 d’abril del 2005, per la representació processal del Sr. Joan Samarra Naudí, en la seva qualitat de representant legal de la societat Grup ORFUND, SA;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les representacions processals de les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l’informe del magistrat ponent, Sr. Didier Maus;

Antecedents

Primer

El 6 de febrer del 2004, la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA va presentar una demanda de citació en judici contra la societat Grup ORFUND, SA.

Segon

Com que la Batllia no aconseguia contactar el representant legal de la societat Grup ORFUND, SA, el va citar en judici mitjançant edictes publicats al BOPA el 9 de març del 2004, amb la finalitat que compareguésel 19 d’abril del 2004 per escoltar la demanda que havia de presentar la part actora.

El mateix 19 d'abril, la Batllia va dictar una providència que anul·lava la citació efectuada mitjançant edictes del representant legal de la societat Grup ORFUND, SA, ja que la batlle sabia que aquest darrer estava ingressat en un centre mèdic, suspenia el tràmit de demanda i assenyalava el 14 de juny del 2004 com a nova data d'audiència, "llevat que la part actora no desitgi efectuar la citació del legal representant de la societat Grup ORFUND, SA mitjançant la corresponent Comissió Rogatòria Internacional."

Tercer

La societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA va presentar un recurs de reposició o de reforma contra aquesta providència i va demanar que es considerés a la societat Grup ORFUND, SA com a degudament citada i que es procedís a emplaçar-la per presentar la seva demanda.

El 3 de maig del 2004, la Batllia va dictar un aute que desestimava el recurs de reposició o reforma esmentat perquè va considerar que la providència objecte de recurs, tot reprenent la jurisprudència constitucional del 19 de desembre de 1996, "no tenia altra finalitat que la de garantir el Dret a la Jurisdicció d'ambdues parts en el present judici, i no consistia en cap cas en dilatar el procediment."

Quart

La societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA va formular un recurs d'apel·lació contra l'aute del Tribunal de Batlles i, el 21 d'octubre del 2004, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia el va desestimar i va confirmar la part dispositiva de l'aute objecte d'apel·lació.

Cinquè

La representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA va presentar un incident de nul·litat contra la sentència del Tribunal Superior de Justícia per considerar que contravenia "tant les lleis processals com els drets a un procés degut i de durada raonable i el dret a la Justícia (...), protegits per l'article 10 de la Constitució."

Sisè

Mitjançant providència, el 21 d'octubre mateix, la Batllia va considerar el temps transcorregut i la possible mala fe processal del representant legal de la societat Grup ORFUND, SA i el va citar a comparèixer el 29 de novembre del 2004 per edicte, publicat al BOPA, el 3 de novembre del 2004.

Setè

Com que el 23 de novembre del 2004, el Sr. Joan Samarra Naudí va comparèixer davant la Batllia, mitjançant providència, el 25 de novembre del 2004, la Batllia va acordar deixar sense efectes la darrera citació per edicte i va fixar l'audiència per la pràctica del tràmit de demanda, el 6 de desembre del 2004.

Vuitè

El 6 de desembre del 2004, la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA va presentar la demanda contra la societat Grup ORFUND, SA, que no va comparèixer i que va ser declarada en rebel·lia processal.

Novè

El 22 de desembre del 2004, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions.

Desè

El 14 de gener del 2005, la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA va presentar un recurs d'empara contra les resolucions esmentades de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per vulneració del dret a un procés degut i de durada raonable i d'accés a la justícia, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part considera que la decisió de la Batllia de suspendre la tramitació del procés fins al mes

de juny va ser errònia i va contravenir “tant les lleis processals com els drets a un procés degut **i de durada raonable** i **el dret a la justícia**”. La demanda no es va poder finalment presentar fins 11 mesos després de la presentació de la citació perquè, segons el parer del Tribunal Superior de Justícia, es va intentar evitar les conseqüències negatives de la citació per edicte, ja que s’havia pogut conèixer el parador del representant legal de la societat esmentada i s’apostava per la salvaguarda del dret a la defensa afavorint els actes de comunicació processal en la persona del demandat.

També considera aquesta última resolució incongruent perquè en la seva motivació reconeix que no s’ha pogut comunicar personalment amb el demandat.

En definitiva, la recurrent manifesta que per voler protegir el dret a la defensa de la part adversa, s’ha vulnerat el seu dret a la justícia, i com que la Batllia ha hagut d’aplicar els seus arguments en el decurs de la tramitació del procés ordinari es tracta d’obtenir aquest mateix reconeixement per part del Tribunal Constitucional.

Per acabar, la recurrent demana al Tribunal Constitucional que atorgui l’empara sol·licitada i declari que s’han vulnerat els drets de la recurrent a un procés degut i de durada raonable.

Onzè

El 8 de febrer del 2005, el Ministeri Fiscal va presentar un informe que constatava que, d’acord amb la normativa en vigor, la citació edictal només pot ser vàlida quan s’han esgotat, sense èxit, tots els mitjans per procurar la comunicació a la persona interessada i que “La resolució de la Batllia de deixar sense efecte la citació per edictes en haver tingut coneixement del parador del legal representant de la Societat demandada, no tan sols no és errònia sinó que és totalment conforme a dret i respectuosa amb el contingut dels drets fonamentals contemplats en l’article 10 de la norma fonamental, que han d’ésser respectats per ambdues parts en el procés.”

Pel que fa a la vulneració del dret a un procés de durada raonable, el Ministeri Fiscal indicava que l’aplaçament de dos mesos dictat per la Batllia no es pot entendre de cap manera com un ajornament excessiu.

Per consegüent, el Ministeri Fiscal sol·licitava la inadmissió a tràmit del recurs d’empara 2005-7-RE per manca de contingut constitucional en la pretensió formulada, de conformitat amb el que disposa l’article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Dotzè

El 4 d'abril del 2005, la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA, va contestar l'informe del Ministeri Fiscal qualificant-lo del tot erroni pel que fa a la seva posició sobre la citació personal del demandat, perquè, d'una banda, la citació personal ja havia estat feta mitjançant la comunicació al pare del representant legal de la societat Grup ORFUND, SA i, d'altra banda, la citació a judici es dirigia contra una persona jurídica i no contra una persona física.

Pel que fa a la vulneració d'un procés de durada raonable, aquesta part considera que la suspensió de la presentació de la demanda ha estat de deu mesos i no de 54 dies i que la citació no tenia perquè fer-se a través d'una comissió rogatòria internacional, ja que una societat andorrana, amb domicili social a Andorra, ha de ser citada en la seva seu social i "**no al lloc on resideix o suposadament es trobi el seu legal representant**."

Per acabar, aquesta part demana que el Tribunal Constitucional dicti sentència en el sentit interessat en el seu escrit d'empara.

Tretzè

El 14 d'abril del 2005, la representació processal del Sr. Joan Samarra Naudí, representant legal de la societat Grup ORFUND, SA va presentar un escrit d'al·legacions en què manifestava que aquest recurs d'empara manca d'interès pràctic i que en cas de perseguir un interès teòric, com seria l'establiment d'una doctrina, el recurrent no té raó. Efectivament, aquesta part considera que no s'ha produït la vulneració dels drets al·legats per la part recurrent perquè "el temps transcorregut des de la presentació per la seva part de l'escrit de citació a judici, així com les actuacions processals i les diverses decisions adoptades amb posterioritat són tots ells raonables en atenció a les concretes circumstàncies del cas" que seguidament relata de manera breu.

Per acabar, aquesta part demana al Tribunal Constitucional que desestimi el recurs d'empara esmentat.

Catorzè

El 4 de maig del 2005, la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA, va presentar un escrit de conclusions en què manifestava que “ni el Sr. SAMARRA a títol personal ni la societat ORFUND, S.A. tenen legitimació passiva per comparèixer i formular al·legacions respecte al recurs d’empara formulat” i que pel que fa a l’acreditació de la seva postulació, provada mitjançant un mandat signat pel Sr. Joan Samarra Naudí, la societat Grup ORFUND, SA no havia comparegut mai en el procés a quo, i que per tant s’havia d’exigir a l’advocat la seva postulació.

Per aquest motiu, aquesta part no contesta a les al·legacions efectuades pel Sr. Joan Samarra Naudí, “com a representant legal de la societat ORFUND, S.A.”, tot i que reitera les seves al·legacions anteriors i demana al Tribunal Constitucional que dicti sentència en el sentit interessat en el seu recurs d’empara.

Quinzè

Els dies 3 i 5 de maig del 2005, el Ministeri Fiscal i la representació processal del Sr. Joan Samarra Naudí, representant legal de la societat Grup ORFUND, SA, respectivament, van presentar escrits de conclusions en què reiteren substancialment tot allò que fou al·legat i argumentat en els escrits precedents presentats davant el Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Primer

La societat PX HOLDING, SA al·lega que s’ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l’article 10 de la Constitució, atès el temps transcorregut entre la seva demanda de citació a judici de la societat Grup ORFUND, SA, presentada el 6 de febrer del 2004, i la data que el batlle va fixar per practicar el tràmit de demanda, el 6 de desembre del 2004. La recurrent considera que aquesta durada de 300 dies constitueix la vulneració del dret a un judici de durada raonable en l’inici de la instància.

Tot i que, d’una manera general, l’apreciació del respecte o no de les disposicions de l’article 10 de la Constitució només pot intervenir a l’acabament del procediment i després de l’esgotament de tots els recursos davant els tribunals ordinaris, la situació és diferent si un element del procediment és susceptible, per si mateix, tenint en compte les normes jurídiques aplicables, l’actitud de les parts, els elements de la causa o el rol del jutge, de constituir un entrebanc manifest a la posada en pràctica dels drets dels ciutadans requeridors.

El Tribunal Europeu dels Drets Humans considera que la lentitud de la justícia pot, per si mateixa, constituir una vulneració de l'article 6.1 del Conveni europeu per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

De l'article 10.1 de la Constitució se'n deriva que el dret a la jurisdicció compren la possibilitat per a una persona física o jurídica d'iniciar davant l'òrgan judicial competent les accions que estimi pertinents.

Segon

En aquesta causa, la societat PX HOLDING, SA, en aplicació de la llei andorrana, va presentar, el 6 de febrer del 2004, una demanda de citació de la societat Grup ORFUND, SA davant la Batllia. Per causa de l'estat de salut del representant legal d'aquesta societat, el 19 d'abril del 2004, la Batllia va decidir la suspensió del tràmit de demanda i va fixar una audiència pel 14 de juny següent. El 28 d'abril del 2004, la societat PX HOLDING, SA va demanar una citació per edictes. El 3 de maig del 2004, la Batllia va denegar aquesta demanda. A continuació, es van seguir dos procediments simultàniament:

-la societat PX HOLDING, SA va apel·lar la decisió del 3 de maig del 2004; la seva pretensió va ser desestimada tant per l'aute del 21 d'octubre del 2004 com per l'aute que resolia l'incident de nul·litat d'actuacions del 22 de desembre del 2004;

-el 21 d'octubre del 2004, la Batllia va anul·lar la suspensió, dictada el 19 d'abril del 2004, i després d'algun que altre incident, el 6 de desembre del 2004, es va practicar el tràmit de demanda.

Aquesta cronologia dels fets no és objecte de discussió.

La discussió rau en el punt de saber si la Batllia, per tal com el 3 de maig del 2004 va rebutjar la citació per edictes de la societat Grup ORFUND, SA i per tant, va posposar el seu efecte al 6 de desembre del 2004, havia vertaderament impedit a la societat demandant beneficiar-se de les disposicions de l'article 10.1 de la Constitució.

En l'expedient de la causa consten les nombroses citacions per edicte a la societat Grup ORFUND, SA que han estat publicades al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra entre el 20 de juny del 2002 i el 25 de juny del 2004. Per tant, podem deduir-ne que la Batllia coneixia la dificultat de notificar en persona una nova citació al representant legal de la societat Grup ORFUND, SA, i que li corresponia, atesa la mala voluntat d'aquest darrer, fer cessar aquesta situació.

Així mateix, cal recordar que en el supòsit d'una persona jurídica, la impossibilitat física del seu representant legal, sigui quin sigui el motiu, no ha de constituir un obstacle a l'inici o a la tramitació d'un procediment judicial.

En aquestes condicions, després d'haver suspès la tramitació de la demanda, el 19 d'abril del 2004, i després d'haver denegat la citació per edicte, el 3 de maig del 2004, el batlle no hagués hagut d'esperar fins al 21 d'octubre del mateix any per reprendre el curs del procediment i impedir, d'aquesta manera, durant més de cinc mesos, a la societat PX HOLDING, SA de fer valer les seves pretensions.

Tercer

El recurs d'empara presentat davant el Tribunal Constitucional impugna els autes del Tribunal Superior de Justícia del 21 d'octubre del 2004 i del 22 de desembre del mateix any. Atesa la connexió entre els procediments tramitats, tant davant el Tribunal de Batlles com el Tribunal Superior de Justícia i el Tribunal Constitucional, és important per a aquest Tribunal, en la data que resol el recurs, de tenir en compte el conjunt dels autes de la causa i els elements examinats en el curs de la instrucció.

Per tant, d'aquest examen se'n deriva l'existència d'una vulneració de l'article 10.1 de la Constitució.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Estimar el recurs d'empara presentat per la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA.

Segon

Declarar que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció en la vessant del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Tercer

No hi ha condemna expressa en costes.

Quart

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la societat mercantil suïssa PX HOLDING, SA, a la representació processal del Sr. Joan Samarra Naudí, representant legal del Grup ORFUND, SA, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 6 de juny del 2005.

Philippe Ardant

Miguel Ángel Aparicio Pérez

President

Vicepresident

Didier Maus

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat

Magistrat